

Dysleksja rozwojowa

Są to specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu u dzieci o prawidłowym rozwoju umysłowym. Spowodowane są zaburzeniami niektórych funkcji poznawczych, motorycznych i ich integracji, uwarunkowanymi nieprawidłowym funkcjonowaniem układu nerwowego.

Najczęściej stosuje się termin "dysleksja rozwojowa" dla określenia syndromu specyficznych trudności w uczeniu się czytania i pisania:

- **dysleksja** - specyficzne trudności w czytaniu;
- **dysortografia** - specyficzne trudności z opanowaniem poprawnej pisowni (w tym błędy ortograficzne);
- **dysgrafia** - niski poziom graficzny pisma.

Przyczyny

Zaburzenia funkcji percepcyjno motorycznych (spostrzegania wzrokowego, słuchowego, motoryki) i ich współdziałania (integracji percepcyjno motorycznej), funkcji językowych, pamięci (wzrokowej, słuchowej, ruchowej), lateralizacji, orientacji w schemacie ciała i przestrzeni.

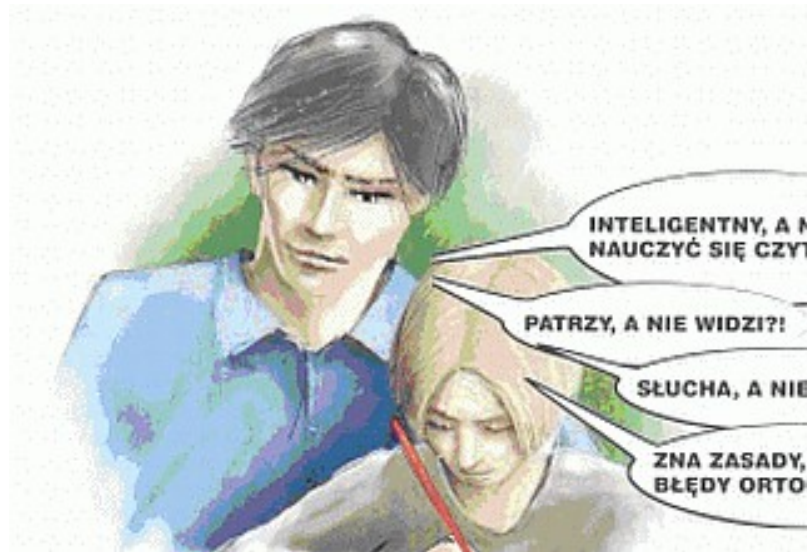
Uwarunkowania tych zaburzeń są wielorakie (polietiologia). Wskazuje się na dziedziczność, zmiany anatomiczne i zaburzenia fizjologiczne układu nerwowego (w okresie ciąży i porodu o nieprawidłowym przebiegu). Zaniedbanie środowiskowe oraz brak szybkiej interwencji pogłębia zaburzenia i trudności dziecka.

Objawy dysleksji rozwojowej

Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu ujawniają się dopiero w szkole, podczas gdy już w okresie przedszkolnym można zauważyć objawy, które cechują tzw. dzieci ryzyka dysleksji:

- opóźniony rozwój mowy;
- mała sprawność i koordynacja ruchów podczas zabaw ruchowych, samoobsługi, rysowania i pisania (brzydkie pismo);
- wadliwa wymowa, trudności z wypowiedzaniem złożonych słów, błędy gramatyczne;
- trudności z różnicowaniem głosek podobnych oraz z wydzieleniem sylab, głosek ze słów i ich syntezą;
- trudności z wykonywaniem układanek i odtwarzaniem wzorów graficznych;
- oburęczność;
- mylenie prawej i lewej ręki;
- trudności w czytaniu pomimo dobrej inteligencji oraz braku zaniedbania środowiskowego i dydaktycznego;
- trudności z opanowaniem poprawnej pisowni: pismo zwierciadlane, mylenie liter podobnych pod względem kształtu (p-b-d-g), liter odpowiadających głoskom

zbliżonym fonetycznie, opuszczanie liter, błędy ortograficzne pomimo znajomości zasad ortografii.

Rola logopedy

Jak podkreśla M. Bogdanowicz (2011) rola logopedy jest bardzo ważna we wczesnym wykrywaniu symptomów mogących świadczyć o tym, że dziecko plasuje się w grupie ryzyka dysleksji i uczniów ze specyficznymi trudnościami w czytaniu i pisaniu. Logopeda to nierzadko pierwszy specjalista, który posiada kompetencje i możliwości, dzięki którym ma szansę na wczesne i skuteczne podjęcie interwencji głównie w obszarze rozwijania funkcji językowych. A. Domagała i U. Mirecka (2008) wskazują na trzy ważne funkcje, jakie pełni logopeda w odniesieniu do dzieci z grupy ryzyka dysleksji lub ze stwierdzoną dysleksją.

Należą do nich:

- **funkcja profilaktyczna** – rolą logopedy jest stymulowanie funkcji językowych oraz usprawnianie funkcjonowania językowego w przypadkach zaburzeń mowy. Logopeda ma również za zadanie rozpoznać we wczesnym dzieciństwie symptomy wskazujące na opóźnienia w sferze językowej, pomóc dziecku (poprzez długoterminowe zajęcia logopedyczne) i w ten sposób uchronić je przed skutkami opóźnienia rozwoju mowy (Bogdanowicz, 2011). W początkowych latach edukacji rolą logopedy jest także rozpoznawanie symptomów zaburzeń innych funkcji warunkujących trudności w czytaniu i pisaniu
- **funkcja diagnostyczna** – zadaniem logopedy jest ocena rozwoju mowy dziecka, zidentyfikowanie objawów zaburzeń w tym zakresie i ustalenie ich przyczyn
- **funkcja terapeutyczna** – logopeda, zgodnie z posiadanymi kompetencjami zawodowymi i możliwościami, podejmuje oddziaływania usprawniające zwłaszcza w obszarze rozwoju językowego dziecka.

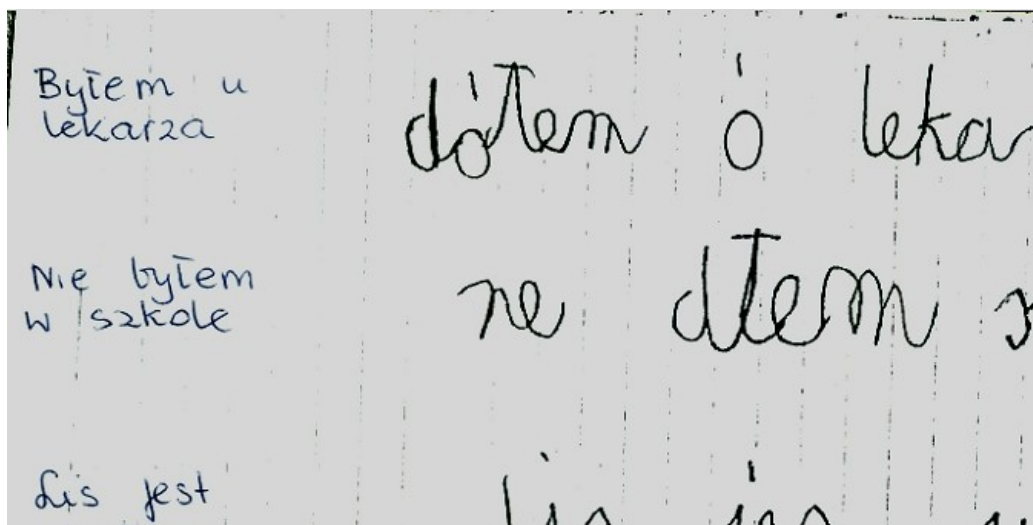
Jak podkreśla M. Bogdanowicz (1999) wczesna diagnoza i terapia logopedyczna może zapobiec temu, by dziecko tzw. ryzyka dysleksji nie stało się dzieckiem dyslektycznym.

Co do diagnozy dysleksji rozwojowej, to powinna być ona prowadzona przez zespół specjalistów różnych dziedzin. Psycholog przede wszystkim ocenia rozwój intelektualny dziecka, procesy pamięci, uwagę, rozwój emocjonalno-społeczny. Pedagog zaś w szczególności ocenia poziom opanowania wiedzy i umiejętności szkolnych, funkcjonowanie ucznia w środowisku szkolnym i domowym. Logopeda także często jest członkiem zespołu specjalistów diagnozujących dysleksję rozwojową (obok psychologa i pedagoga).

Nadrzędnym celem logopedycznego postępowania terapeutycznego z dziećmi ze stwierdzoną dysleksją rozwojową jest usuwanie opóźnień i zaburzeń w nabywaniu systemu językowego, stymulowanie rozwoju sprawności językowych, a także zmniejszenie trudności w czytaniu i pisaniu. Do zadań logopedy należy więc usprawnianie funkcji poznawczych i wykonawczych zaangażowanych w umiejętność czytania i pisania oraz doskonalenie umiejętności w zakresie czytania i pisania (m.in. poprzez czytanie treningowe, z uwzględnieniem stopniowania trudności; korygowanie i doskonalenie techniki czytania oraz poprawności czytania w aspekcie segmentalnym i suprasegmentalnym; rozwijanie umiejętności stosowania przez dziecko zasad ortografii i interpunkcji w praktyce, doskonalenie strony graficznej pisma).

Poczuj się jak dyslektyk!

1.

2.

Które z tych bszew
nalżey bo iglastλho

3.

K a m i n y o
r o w t k c
o o l
p o d n y d h a w y

4.

o juno p...
łowiek stanął n
wierzchni Księ
1060 ...

Bibliografia:

1. Bogdanowicz M., 2011, Ryzyko specyficznych trudności w czytaniu i pisaniu: dysleksji, dysortografii i dysgrafii. Skala Ryzyka Dysleksji wraz z normami dla klas I i II, Gdańsk: Harmonia Universalis;
2. Domagała A., Mirecka U., 2008, Standard postępowania logopedycznego w przypadku dysleksji rozwojowej, w: Logopedia. Standardy postępowania logopedycznego, TOM 3;
3. Bogdanowicz M., 1999, Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu – dysleksja rozwojowa, w: Gałkowski T., Jastrzębska G. (red.), Logopedia. Pytania i odpowiedzi. Podręcznik akademicki, Opole: Uniwersytet Opolski;

Opracowanie:
mgr Iwona Zalewska
mgr Dorota Stefańska
mgr Anita Solak